

Odrzucenie spadku

1. Informacje ogólne

Zgodnie z unijnym rozporządzeniem dotyczącym spraw spadkowych (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012, rozporządzenie spadkowe UE) od 17.08.2015 roku w sprawach spadkowych jako właściwe prawo spadkowe stosuje się prawo miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy w chwili jego śmierci. Jeśli otwarcie spadku nastąpiło przed 17.08.2015 roku, stosuje się prawo spadkowe państwa, którego obywatelstwo posiadał spadkodawca w chwili śmierci.

Podane niżej informacje odnoszą się do niemieckiego prawa spadkowego

2. Warunki odrzucenia spadku

W chwili zgonu spadkodawcy spadek przechodzi na spadkobiercę bez jego współdziałania. Spadkobiercy przysługuje jednak prawo do odrzucenia spadku, ale należy uwzględnić przy tym następujące zasady:

- **Spadek** można odrzucić, jeśli **nie został on jeszcze przyjęty** (np. przez złożenie stosownego oświadczenia w ramach postępowania o stwierdzenie nabycia spadku).
- Po otwarciu spadku może nastąpić jego odrzucenie, ale tylko **w terminie 6 tygodni**. Termin ten rozpoczyna się z chwilą, gdy spadkobierca uzyskał **wiedzę** o nabyciu spadku oraz o przyczynie powołania do spadku. Termin ten wynosi 6 miesięcy, jeśli ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy było wyłącznie za granicą lub jeśli spadkobierca na początku tego terminu przebywał za granicą.
- Odrzucenie spadku następuje poprzez złożenie **oświadczenia przed sądem spadkowym**, tzn. staje się ono skuteczne dopiero wtedy, gdy wpłynie do właściwego sądu spadkowego.
- Oświadczenie należy złożyć **do protokołu** sądu spadkowego lub **w formie uwierzytelnionej urzędowo**.
 - Uwierzytelnienie notarialne oświadczenia o odrzuceniu spadku może zostać przeprowadzone za opłatą we właściwym dla danego miejsca zamieszkania w Polsce niemieckim przedstawicielstwie zagranicznym. Godziny otwarcia danego przedstawicielstwa są zamieszczone na stronie internetowej. Odrzucenie spadku może nastąpić także za pośrednictwem pełnomocnika; osoba ta musi dysponować w tym celu uwierzytelnionym urzędowo pełnomocnictwem spadkobiercy.
 - Odrzucenie spadku jest możliwe także przed właściwym dla danego miejsca zamieszkania osoby odrzucającej spadek polskim sądem lub przed polskim notariuszem. Oświadczenie o odrzuceniu spadku należy następnie przesłać w wymaganym terminie wraz ze sporządzonym przez tłumacza przysięgłego bądź poświadczonym urzędowo tłumaczeniem do właściwego niemieckiego sądu spadkowego. Zgodnie z obowiązującym od dnia 16.02.2019 roku Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiej i Rady (UE) 2916/1191 („Rozporządzenie UE o apostille”) oświadczenie to jest jako dokument urzędowy zwolnione z obowiązku apostille, niezależnie od tego, czy zostało złożone przed sądem czy przed notariuszem.
- Odrzucenia spadku nie można dokonać, **stawiając warunki lub wyznaczając termin**.

- Odrzucenie spadku nie może ograniczać się do części spadku (np. do wierzytelności).

Sąd spadkowy jedynie przyjmuje oświadczenie. Skuteczność odrzucenia spadku jest sprawdzana w oparciu o prawo spadkowe dopiero w ramach ewentualnego postępowania o stwierdzenie nabycia spadku lub sporu prawnego.

3. Skutki prawne odrzucenia spadku

Jeśli nastąpiło odrzucenie spadku, spadek traktuje się jakby nie przypadł on odrzucającemu. Spadek przypada wówczas temu, kto byłby powołany, gdyby odrzucający nie żył w chwili otwarcia spadku. Osoba powołana do spadku przez rozrządzenie na wypadek śmierci, jeśli bez rozrządzenia na wypadek śmierci byłaby spadkobiercą ustawowym, może odrzucić spadek jako spadkobierca ustanowiony rozrządzeniem i przyjąć go jako spadkobierca ustawowy. Osoba powołana do spadku na mocy testamentu oraz umowy dziedziczenia może przyjąć spadek z jednego tytułu a odrzucić z drugiego. Prawo do odrzucenia spadku jest dziedziczne.

4. Uchylenie się od skutków oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku

Pod pewnymi warunkami można uchylić się od skutków oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. Takie uchylenie się od skutków oświadczenia jest możliwe zwłaszcza wtedy, gdy zostało ono złożone pod wpływem błędu co do cechy istotnej spadku. Taką cechą mogą być na przykład określone prawa, które wchodzi w skład spadku. Do uchylenia się od skutków oświadczenia może zatem uprawniać brak wiedzy spadkobiercy o cennym przedmiocie należącym do spadku, jeżeli w ramach całego spadku przedmiot ten miał istotne znaczenie. Natomiast błąd co do rzeczywistej wartości całego spadku nie stanowi błędu uprawniającego do uchylenia się od skutków oświadczenia. Termin na uchylenie się od skutków oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku wynosi z reguły sześć tygodni od chwili, gdy uprawniony do uchylenia się spadkobierca dowiedział się o przyczynie uchylenia się od skutków oświadczenia (por. § 1954 niemieckiego kodeksu cywilnego).

5. Szczególne regulacje w przypadku małoletnich

Jeśli mają Państwo małoletnie dzieci, które są powołane do spadku lub którym spadek przypadnie w wyniku odrzucenia go przez Państwa, jako ustawowi przedstawiciele mogą Państwo odrzucić spadek w imieniu dzieci; ustawowymi przedstawicielami są z reguły obydwój rodzice razem i dlatego odrzucenie spadku tylko przez jednego z rodziców z reguły nie wystarcza.

Proszę zwrócić uwagę, iż z punktu widzenia niemieckiego międzynarodowego prawa prywatnego w zakresie ustawowego przedstawicielstwa oraz opieki nad małoletnimi dziećmi stosuje się prawo obowiązujące w miejscu zwykłego pobytu, a więc w przypadku zwykłego pobytu w Polsce – prawo polskie. Ono przewiduje, iż w przypadku odrzucenia spadku małoletnich dzieci przez ich ustawowego przedstawiciela konieczna jest zgoda (wcześniejsza) sądu opiekuńczego („wniosek o udzielenie zezwolenia na dokonanie czynności przekraczającej zwykły zarząd majątkiem dziecka”). W tej sprawie należy się zwracać bezpośrednio do sądu opiekuńczego.

6. Opłaty

Jeżeli korzysta się z formularza „Odrzucenie spadku” lub jeżeli sporządzi się tekst samodzielnie, opłata za uwierzytelnienie odrzucenia spadku przez jedno z niemieckich przedstawicielstw zagranicznych w Polsce wynosi każdorazowo 20 euro. Jeśli życzą sobie Państwo, aby tekst oświadczenia o odrzuceniu spadku przygotowało niemieckie przedstawicielstwo zagraniczne, to za

tę usługę pobierana jest dodatkowa opłata w wysokości minimum 30 euro za pojedynczą sprawę spadkową.

Opłatę można uiścić gotówką w złotych lub kartą kredytową.

7. Uwaga:

Niniejsza informacja dotyczy najważniejszych kwestii, na które należy zwrócić uwagę, odrzucając spadek i nie rości sobie prawa do kompletności. Przedstawicielstwa zagraniczne nie ponoszą odpowiedzialności prawnej i nie mogą także udzielać porad prawnych. W tym celu należy zwrócić się do adwokata. Listy adwokatów znajdują się na stronach internetowych poszczególnych przedstawicielstw zagranicznych.

Informacje odnoszą się wyłącznie do prawa niemieckiego. Nie jest wiadome, jak dalece odrzucenie spadku według prawa niemieckiego będzie skuteczne dla polskiego porządku prawnego (np. u osób posiadających podwójne obywatelstwo).

Przedstawicielstwa zagraniczne nie mogą również prowadzić dochodzeń mających na celu ustalenie wartości spadku lub miejsca, gdzie on się znajduje.